

Průběh a výsledky třinácté Mezinárodní konference práce.*)

Třináctá Mezinárodní konference práce, která zasedala v Ženevě ve dnech 10. až 26. října 1929, věnována byla výlučně otázkám pracovního práva v plavbě námořní a stala se tudíž přímou pokračovatelkou obou předešlých maritimních konferencí, totiž konference janovské, konané v roce 1920, a konference ženevské, konané v roce 1926. Již tato skutečnost určila této konferenci zvláštní charakter, který se pak projevil průběhem jednání zejména ve vzájemném vztahu mezi zúčastněnými zájmovými skupinami.

Na denní pořad této konference pojaty byly tyto hlavní otázky:

1. Úprava pracovní doby v plavbě námořní;
2. ochrana námořníků v případě nemoci (včetně ošetřování zraněných na lodi), totiž:
 - a) individuální závazky rejdařovy vzhledem k zraněným nebo onemocnělým námořníkům;
 - b) nemocenské pojištění námořníků;
3. zlepšení podmínek pobytu námořníků v přístavech;
4. určení minimální odborné způsobilosti v každém z námořních států pro kapitány, palubní důstojníky a strojnické důstojníky, kteří řídí plavbu na lodích obchodních.

Vedle těchto hlavních otázek denního pořadu bylo dalším úkolem konference pojednání o oněch partiích zprávy ředitele Mezinárodního úřadu práce, jež týkají se otázek pracovního práva v námořní plavbě a která předložena byla Mezinárodní konferenci práce v jejím XII. zasedání na jaře roku 1929. Konečně bylo konferenci pojednání o řadě resolucí, předložených iniciativně jednotlivými členy konference.

Na třinácté Mezinárodní konferenci práce zastoupeno bylo celkem 54 států, z nichž 20 států evropských a 14 států mimoevropských. Celkový počet delegátů činil 110 osob, z nichž 61 delegátů vládních, 24 delegátů zaměstnavatelských a 25 delegátů dělnických. Odborných poradců bylo celkem 158. Úhrnem bylo tudíž akreditováno na třinácté Mezinárodní konferenci práce 268 osob.

Vzhledem ke skutečnosti, že rozvoj československé námořní plavby jest dosud málo pokročilý, zastoupeno bylo Československo na třinácté Mezinárodní konferenci práce delegací podstatně méně početnou, než na konferencích věnovaných všeobecným otázkám sociálně-politickým, totiž jedním vládním delegátem (min. rada dr. Jan Brablec z mini-

*) Srov. *Revue internationale du Travail*, svaz. XXI., č. 1., str. 1.—46.: La treizième session de la Conférence internationale du Travail.

sterstva sociální péče), jedním odborným poradcem vládním (vrch. min. komisař dr. Josef Skoch z ministerstva sociální péče), delegátem zaměstnavatelským (dr. Josef Vaněk, tajemník Konfederace čs. zaměstnavatelských organizací) a delegátem dělnickým (posl. Vilém Brodecký, ústřední tajemník Unie dopravního zaměstnanectva v Čs. republice).

Jako obvykle zahájena byla třináctá Mezinárodní konference práce předsedou Správní rady Mezinárodního úřadu práce *Arturem Fontainem*, který ve svém proslovu zdůraznil věcnou souvislost této maritimní konference s předchozími konferencemi, jež věnovány byly otázkám úpravy pracovní doby v plavbě námořní, totiž s konferencí janovskou, konanou v roce 1920, a s konferencí ženevskou, konanou v roce 1926 (II. a IX. Mezinárodní konference práce) a poukázal na důležitost otázek předložených XIII. zasedání konferenčního. V zahajovací schůzi zvolen byl jednomyslně na podnět prvního vládního delegáta anglického předsedou konference první vládní delegát španělský, *Eduard Aunos Perez*, španělský ministr sociální péče.

V následující plenární schůzi konferenční zvoleno bylo předsednictvo konference: místopředsedou konference zvolen za skupinu vládní první vládní delegát finský *Mannio*, za skupinu zaměstnavatelskou zaměstnavatelský delegát francouzský *De Rousiers* a za skupinu dělnickou anglický delegát dělnický *Benjamin Tillet*. Nato usnesla se konference o složení komise návrhové, jejímž předsedou zvolen první delegát anglický *Robert Smith*; v její vládní skupině zasedali zástupci Anglie, Belgie, Francie, Indie, Itálie, Japonska, Kanady, Německa, Polska, Španělska, Švédska a Venezuely, vedle 6 zástupců zaměstnavatelů a 6 zástupců dělníků s příslušnými náhradníky. Z československé delegace zvolen do návrhové komise jako náhradník dělnické skupiny posl. *Brodecký*.

Nato se sestoupily jednotlivé skupiny, totiž vládní, zaměstnavatelská a dělnická, aby učinily rozhodnutí ve věci svého zastoupení v jednotlivých pracovních komisích.

Ve smyslu návrhu propošiční komise ustaveny byly celkem čtyři pracovní komise:

1. Komise pro otázky pracovní doby v plavbě námořní,
2. komise pro otázky ochrany zaměstnanců námořní plavby v případě nemoci a úrazů na lodi,
3. komise pro otázky zlepšení pobytu námořníků v přístavech,
4. komise pro otázku odborné způsobilosti důstojníků námořní plavby konajících službu v řízení lodi.

Původní návrh na složení těchto komisí byl ve čtvrté plenární schůzi pozměněn v tom smyslu, že první z těchto komisí přiřčeno bylo 48 členů (24 zástupců vládních a po 12 zástupcích zaměstnavatelů a dělníků), druhé komisi 40 členů (20 zástupců vládních a po 10 zástupcích zaměstnavatelů a dělníků), čtvrté komisi 28 členů (14 zástupců vládních a po 7 zástupcích zaměstnavatelů a dělníků) a třetí komisi 56 členů (po 12 zástupcích vládních, zaměstnavatelských a dělnických).

Vzhledem k tomu, že v komisi první, druhé a čtvrté přiřčen byl zástupcům vládním vzhledem k jejich početnosti na konferenci dvojnásobný počet mandátů, usnesla se konference přikloniti se k podnětu vládního delegáta kanadského Riddella, který podán byl na XII. konferenci na jaře roku 1929, aby totiž v těchto komisích zástupci zaměstnavatelští a dělničtí měli každý po 2 hlasech.

Československo zastoupeno bylo v následujících komisích: V komisi pro pracovní dobu zastoupeno bylo prvním vládním delegátem drem Brablecem (resp. jeho zástupcem drem Skochem), ve skupině zaměstnavatelské zvolen do této komise dr. Vaněk jako náhradník a ve skupině dělnické posl. Brodecký jako náhradník. V komisi pro ochranu zaměstnanectva plavby v případě nemoci a úrazu zastoupeno bylo Československo ve skupině vládní drem Brablecem (resp. jeho zástupcem drem Skochem). Konečně v komisi pro otázku odborné způsobilosti důstojníků námořní plavby zastoupeno bylo Československo v dělnické skupině posl. Brodeckým.

Již zahájení plenárního zasedání bylo ve znamení konfliktu mezi skupinou zaměstnavatelskou a skupinou dělnickou. Na denní pořad plenární schůze, konané dne 12. října dopoledne, dána byla totiž resoluce, předložená skupinou zaměstnavatelů, v níž tato postavila se za anglické rejdaře, kteří se na konferenci nedostavili vzhledem k tomu, že anglická vláda označila dělnického delegáta nikoli z National Union of Seamen, která jest organizací, stojící mimo anglické Trade Union, nýbrž z Trade Union, po slyšení jejího ústředního výkonného výboru — kongresu. V resoluci této žádala zaměstnavatelská skupina, aby Správní rada Mezinárodního úřadu práce učinila opatření, směřující k vyvarování obdobné situace, a aby konference se usnesla pověřiti mandátovou komisí příslušným opatřením.

Resoluce tato, velmi ostře stylisovaná proti nynější anglické vládě, vyvolala ve svrchu uvedené schůzi velmi prudké kritiky, jejichž hlavním mluvčím byl zástupce vlády nizozemské Msgr. Nolens. Rozumí se, že i zástupce britské vlády zaujal stanovisko proti uvedené resoluci a hájil naprostou korektnost britské vlády při označení delegáta z odborové dělnické centrály nejvýznačnější. Diskuse o zaměstnavatelské resoluci prodloužila se až do pozdních hodin nočních, načež byla uvedená resoluce zaměstnavatelů hlasováním podle jmen zamítnuta 64 proti 24 hlasům. Důsledek tohoto vota byl, že zaměstnavatelská skupina korporativně opustila zasedací síň a od tohoto okamžiku neúčastnila se až na další zasedání jednotlivých pracovních komisí, ani plena.

Pracovní komise sestoupily se již dne 12. října a zasedaly pak v důsledku zaměstnavatelského exodu s počátku bez zástupců zaměstnavatelských.

Ačkoliv došlo k tomuto kroku zaměstnavatelskému, nebylo přes to jednání se zaměstnavatelskou skupinou, která v permanenci zasedala, a mezi předsednictvem konference jednání přerušeno a bylo vytrvale vyjednáváno ve dnech 14.—16. října. Také ve vládní skupině byl

každodenně hledán kompromis se skupinou zaměstnavatelskou a důsledkem tohoto jednání bylo, že jako zplnomocněnci vládní skupiny určení byli zástupci anglický, francouzský a finský, aby společně s předsednictvem konference a s generálním sekretářem konference Albertem Thomase vypracovali kompromisní návrh resoluce, který by byl přijatelný také pro zaměstnavatelskou skupinu a umožnil tak její návrat do plenárního zasedání a do komisí. Tento kompromisní text byl konečně sjednán, načež na 17. října svolána plenární schůze, která bez účasti zaměstnavatelů o tomto kompromisním textu pojednala a resoluci takto pozměněnou schválila 54 proti 19 hlasům. V resoluci této ukládá se Správní radě, aby našla prostředky, umožňující vyvarování se podobných obtíží na námořních konferencích ve věci složení delegací mimovládních, jaké se projeví na konferenci této. Po tomto votu vrátila se skupina zaměstnavatelská do plenu i do komisí. Ode dne 18. října pak nastává práce v komisích i v plenu se skupinou zaměstnavatelskou.

Dříve nežli pojednáme o výsledcích činnosti jednotlivých pracovních komisí, dlužno ještě zmíniti se stručně o protestech, které předloženy byly konferenci proti mandátům některých delegátů. Z protestů těchto přichází zejména v úvahu protest, týkající se mandátu dělnického delegáta italského Magriniho a dělnického delegáta anglického Ben. Tilleta. V prvním případě bylo podáno minoritní votum dělnickým delegátem v komisi mandátové, v druhém případě pak delegátem zaměstnavatelským v téže komisi. Oba tyto mandáty byly však plnem schváleny, a to mandát dělnického delegáta italského 65 proti 22 hlasům a mandát dělnického delegáta anglického 70 proti 22 hlasům.

Jak svrchu bylo uvedeno, ustaveny byly na XIII. Mezinárodní konferenci práce čtyři pracovní komise, každá pro příslušnou otázku denního pořadu. K tomu dlužno předestati, že na XIII. Mezinárodní konferenci práce byly svrchu uvedené otázky denního pořadu určeny k projednání v první diskusi, a to na podkladě nové metody, usnesené na XII. Mezinárodní konferenci práce na jaře roku 1929. Podle této nové metody bylo úkolem konference projednání na podkladě vědeckého materiálu, shromážděného Mezinárodním úřadem práce, tu kterou otázku denního pořadu a usnésti se v první diskusi nikoli o rámcovém dotazníku, nýbrž o konklusích, totiž o zásadách, podle kterých takovýto rámcový dotazník má být zpracován, vlastní zpracování dotazníku pak ponecháno Mezinárodním úřadu práce.

V komisi pro úpravu pracovní doby v plavbě námořní, jejímž předsedou zvolen byl francouzský vládní delegát Jules Gautier, jednáno bylo jednak na podkladě zvláštní předběžné zprávy Mezinárodního úřadu práce, v níž tento shromáždil veškerý v úvahu přicházející materiál o otázce úpravy pracovní doby v plavbě námořní a probral jej geneticky se zřetěním k dřívějším fázím v projednávání tohoto programového bodu; mimo to jednala komise tato na podkladě návrhu konklusí, které Mezinárodním úřadem práce byly jakožto

substrát pro toto jednání předběžně zpracovány. Výsledkem jednání komise byl soubor konklusí, v nichž jest vyjádřeno především stanovisko konference, aby otázka úpravy pracovní doby v plavbě námořní řešena byla ve formě konvence; dále se pronáší názor, aby úprava pracovní doby v plavbě námořní stala se na podkladě 8hodinového dne nebo 48hodinového týdne s použitím odchylek a výjimek, které vyplývají ze zvláštních podmínek provozu námořní plavby; konečně se vymezuje okruh působnosti zamýšleného návrhu úmluvy s určitými výjimkami a dává se podnět k úpravám, kterých by bylo použití pro jednotlivé kategorie personálu.

Konkluse, vypracované svrchu uvedenou komisí, předloženy byly plenu dne 25. října a schváleny byly 71 proti 20 hlasům, načež konference hlasováním podle jmen 76 proti 17 hlasům se usnesla, aby otázka úpravy pracovní doby v námořní plavbě dána byla na denní pořad příštího konferenčního zasedání.

Druhá komise, která pověřena byla otázkou ochrany námořníků v případě nemocí a úrazů na lodi, schválila příslušné konkluse ve dvou skupinách, z nichž první týká se závazků rejdařových při onemocnění a zranění námořníků, druhá skupina pak týká se nemocenského pojištění námořníků. Obě tyto skupiny konklusí vypracovány jsou v podstatě konformně a řeší otázku ochrany námořníků v případě nemocí se zřetěním k okruhu působnosti, ke krytým nebezpečím, k dávkám a závazkům jednak rejdařovým, jednak nositele pojištění, a dále k otázce řešení sporů. Uvedená komise se zhostila svého úkolu v době poměrně krátké za úspěšného řízení svého předsedy, kterým byl první vládní delegát německý, známý odborník ve věcech sociálně politických Grieser. Obě zprávy pak předloženy byly plenárnímu zasedání dne 24. října, z nichž první schválena byla plenum 65 proti 16 hlasům, druhá pak 68 proti 14 hlasům, načež ještě v této schůzi se konference 72 proti 17 hlasům usnesla, aby otázka ochrany zaměstnanectva v plavbě námořní pro případ nemocí a úrazu na lodi dána byla na pořad příštího zasedání konferenčního.

Třetí komise, která pověřena byla otázkou zlepšení pobytu námořníků v přístavech, měla průběh nejsnazší. Schválila řadu konklusí otázky této se týkajících, se zřetěním k policii přístavní, k otázce osobní a bytové hygieny a patřičného dozoru nad přístavními podniky, zejména také se zřetěním k osobám mladistvým. Konkluse tyto předloženy byly plenárnímu zasedání dne 25. října a příslušná zpráva komise schválena jednomyslně, načež se konference usnesla 89 hlasy, aniž bylo podáno hlasu proti, aby otázka zlepšení pobytu námořníků v přístavech dána byla na pořad příštího zasedání konferenčního.

Čtvrtá komise pak schválila řadu konklusí ve věci předepsaných průkazů způsobilosti důstojníků palubních a důstojníků strojnických, pověřených řízením lodi. Zpráva této komise spolu s příslušnými konklusemi schválena byla v plenárním zasedání dne 25. října 65 hlasy, aniž bylo podáno hlasu proti, načež se plenum usneslo 75 hlasy proti 2, aby otázka průkazu způsobilosti kapitánů a důstojníků jednak pa-

lubních, jednak strojnických, kteří pověření jsou řízením plavby, dána byla na pořad příštího zasedání konferenčního.

XIII. Mezinárodní konference práce pojednala dále o zprávě ředitelově, která předložena byla na XII. Mezinárodní konferenci práce na jaře roku 1929, a to se zřetěním k oněm jejím partiím, které týkaly se pracovního práva v plavbě námořní. Při této generální debatě byli to zejména řečníci dělníci, kteří projevíli své zklamání nad tím, že počet ratifikací konvencí námořních jest dosud ve srovnání s konvencemi všeobecnými velmi malý. Ředitel Mezinárodního úřadu práce ve své odpovědi poznamenal k tomuto stesku, že postup ratifikací námořních konvencí může býti posuzován bez pesimismu, uváží-li se poměrně omezený počet států eminentně interesovaných na úpravě pracovních podmínek v plavbě námořní v poměru ke státům interesovaných v ostatních složkách výroby průmyslové.

Předmětem jednání konference stala se posléze řada resolucí, z nichž uvéstí dlužno tyto:

Především jest to resoluce italského vládního delegáta De Michelise, týkající se řešení otázky pracovních podmínek ve vzducho-plavbě. Resoluce tato schválena byla plenem 55 proti 7 hlasům. — Další resoluce předložena byla vládním delegátem čínským Woo Kai Sengem, týkající se slušného zacházení s námořníky. Resoluce tato schválena byla plenem 59 hlasy, aniž podáno bylo hlasu proti. Dále schválila konference resoluci dělnického delegáta indického Dauda, týkající se omezení pracovní doby ve vnitřní plavbě, a to 59 proti 17 hlasům. Rovněž schválena byla Daudova resoluce, týkající se aplikace maritimních konvencí a rekomandací, a to 55 hlasy proti 7. Konečně, projednala konference resoluci dělnického delegáta japonského Hamady, týkající se stanovení minimálního počtu posádek v obchodním loďstvu. Ježto pro tuto resoluci podáno bylo toliko 52 hlasů, čímž nebylo dosaženo quora, resoluce tato padla.

Na podkladě konklusí, které schváleny byly na XIII. Mezinárodní konferenci práce ve všech čtyřech hlavních bodech denního pořadu, vypracoval Mezinárodní úřad práce text příslušných dotazníků, které byly již členským vládám předloženy k zodpovězení a na jejichž podkladě budou tyto otázky, týkající se pracovního práva v námořní plavbě, řešeny na příští námořní konferenci, totiž na XV. Mezinárodní konferenci práce, která zasedati bude pravděpodobně na podzim roku 1930. *)

Dotazníky vypracované podle konklusí XIII. Mezinárodní konference práce.

I.

Úprava pracovní doby na lodích námořních.

1. Soudíte, že by bylo vhodné upravití po stránce mezinárodní, a to návrhem úmluvy, trvání pracovní doby na námořních lodích?

*) Překlad uvedených dotazníků otiskuje Soc. revue v tomto a v příštím čísle.